

Eeva Korpilahti

Suomen Metsätieteellinen Seura 1980- ja 1990-luvuilla

Metsätieteellinen Seura on toiminut 90 vuotta. Seuran toiminnasta on aikojen kuluessa kirjoitettu useita katsauksia. Viimeisen laajan yhteenvedon laati professori Viljo Holopainen seuran 75-vuotisjulkaisuun vuonna 1984. Katsauksissa on ansiokkaasti luodattu seuran historiaa, toimintaa ja merkitystä menneinä vuosikymmeninä. Tässä kirjoituksessa tarkastellaan viimeisen katsauksen jälkeisiä tapahtumia vuodesta 1985 eteenpäin.

Kokoukset ja tieteellinen keskustelu

Vuosikymmenet seuran keskeisintä toimintaa ovat olleet jäsenkokoukset ja julkaisujen toimittaminen. Vielä 1980-luvun loppupuolella pidettiin vuosittain keskimäärin kahdeksan jäsenkokousta esitelmineen. Silloin seuran piirissä virisi uusi toimintatapa, jolloin seuraan perustettiin alakohtaisia klubeja ja kerhoja. Siten seuraan syntyi eräänlainen konserniseuran toimintamalli alajärjestöineen, jotka järjestävät esitelmätilaisuuksia, retkeilyjä ja tapahtumia. Muutenkin metsätieteissä on ollut voimakasta erikoistumista. Se heijastuu myös tutkijoiden mielenkiinnon keskittymisenä oman erikoisalnan tapahtumiin. Metsäteknologisen tutkimuksen yhteistyöelin perustettiin vuonna 1984, Taksattoriklubi ja Ekonomistiklubi vuonna 1987 ja Metsäbiologian kerho vuonna 1992.

Yhdeksänkymmentäluvun alkupuoliskolla jäsenkokousten ja niihin liittyvien esitelmätilaisuuksien

lisäksi yleistyi myös niitä laajempien seminaarien järjestäminen. Usean esitelmän seminaareja oli vuosittain yhdestä kolmeen ja kokouksia keskimäärin kuusi. Seminaareissa käsiteltiin vireillä olleita asiakokonaisuuksia kuten ”Metsäkysymykset YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Brasiliassa”, ”Ekologisesti kestävä metsienkäyttö Suomessa”, ”Euroopan metsävarat”, ”Metsätalous Euroopassa: Euroopan integroitumisen vaikutus kansalliseen metsätalouteen”, ”Metsätalous ja arvojen muuttuminen”, ”Suomen metsien tulevaisuus”, ”Metsäteollisuuden ja -talouden kannattavuuden mittaaminen ja vaikutukset yhteiskuntaan”. Seminaareissa kuultiin myös useita ulkomaisia esitelmän pitäjiä. Yhdeksänkymmentäluvun alkuvuosina tapahtui myös metsätalouden toimintaympäristössä suuria muutoksia kansainvälisesti ja kansallisesti. Suomessa valmisteltiin liittymistä Euroopan Unioniin, ja metsäteollisuudessa oli käynnissä toiminnan kansainvälistyminen ja omistusrakenteen muuttuminen. Siksi mielenkiinto kohdistui metsätalouden ja -politiikan kysymyksiin ja tutkimustiedon rooliin poliittisen päätöksenteon pohjana. Aikaa värittivät kansainväliset biodiversiteetti- ja ilmastopöytäkirjat ja niiden vaikutukset metsätalouteen. Tutkimuksen omistakin lähtökohdista järjestettiin vuonna 1993 yksi laaja seminaari, jossa aiheena oli ”Kvantitatiiviset menetelmät metsäntutkimuksessa”.

Yhdeksänkymmentäluvun loppupuoliskolla seminaarit on keskitetty kerran vuodessa järjestettävien Metsätieteen päivien tilaisuuksiin ja jäsenkokouk-

set ovat vähentyneet yhteen tai kahteen vuodessa. Seuran alajärjestöt ovat olleet vastuussa Metsätieteen päivien istuntojen aiheista ja ohjelmasta. Metsätieteen päivien teemoina on ollut mm. ”Biodiversiteetti ja metsien hyödyntäminen”, ”Puun laatu”, ”Metsäsektorin kansainvälistyminen ja metsäntutkimus”. Metsätieteen päivien mukana seuran kokoustoiminta on yhä enemmän siirtynyt alajärjestöjen harteille. Ensimmäinen alueellinen alajärjestö perustettiin vuonna 1996, kun Itä-Suomen metsäntutkimusseura aloitti toimintansa.

Tieteellistä keskustelua on käyty esitelmätilaisuuksien yhteydessä. Kokousten ja seminaarien aihevalinnat osoittavat kiinnostuksen kohdistuneen yhteiskunnallisesti ja poliittisesti ajankohtaisiin aiheisiin. Metsätieteellinen Seura on pyrkinyt tuomaan kokousten avulla tutkimuksen näkökulman kulloinkin ajankohtaiseen metsätaloudelliseen tai poliittiseen keskusteluun. Laajoilla tutkimusohjelmilla on myös ollut vaikutusta esitelmien aiheisiin.

Kansainväliset yhteydet

Laajan julkaisujen vaihdon ja julkaisusarjojen kansainvälisen toimituskunnan lisäksi merkittävin kansainvälinen toiminta liittyy IUFRO:n XX maailmankongressiin. Aiemmin Suomessa oli järjestetty III maailman metsäkongressi vuonna 1949. IUFRO:n IX maailmankongressi oli tarkoitus pitää Suomessa vuonna 1940, mutta se peruuntui sodan vuoksi.

Tampereella 1995 järjestetty IUFRO:n XX maailmankongressi vaikutti seuran toimintaan valmistelujen vuoksi useina edeltävinä vuosina. Seura on toiminut Suomen IUFRO-toimikunnan kokoonkutsujana. Seuran sihteeri on ollut toimikunnan puheenjohtajana vuoteen 1996 asti, josta eteenpäin toimikunnan puheenjohtajana on toiminut Suomen edustaja IUFRO:n International Council:ssa.

Suomen IUFRO-toimikunta teetti IUFRO:n XX maailmankongressin isäntävaltiota Suomea ja kongressikaupunkia Tamperetta esittelevän lyhytelokuvan, joka esitettiin vuonna 1991 Montrealin kongressissa kutsuna Tampereelle. Montrealiin oli organisoitu suomalaisia osallistujia tutustumaan kongressin järjestelyihin ja niiden toimivuuteen.

Suomen IUFRO-toimikunta perusti XX maailmankongressin järjestämiseksi kongressin neuvot-

telukunnan ja järjestelytoimikunnan. Järjestelytoimikunta vastasi kongressin käytännön järjestelyistä ohjelmineen ja retkeilyineen. Järjestelytoimikunnan apuna toimi Metsäntutkimuslaitoksessa IUFRO-95 -sihteeristö.

Tampereen kongressin järjestelyjen onnistuminen oli koko metsäalan yhteisen ponnistuksen tulos. Lukuisat vapaaehtoiset metsäalan eri organisaatioista osallistuivat järjestelyihin. Tampereen kongressi oli osanottajamääränsä ja ohjelmansa puolesta suurin siihen asti järjestetyistä IUFRO:n maailmankongresseista. Tapahtumassa oli yhteensä 3000 kävijää. Esitelmiä ja tietotauluja oli 1500. Samanaikaisesti oli käynnissä jopa 35 eri tilaisuutta. Suomen Metsätieteellisen Seuran ja Metsäntutkimuslaitoksen yhteinen julkaisutoimitus hoiti proceedings-julkaisujen toimittamisen kongressiin ja kongressin jälkeen virallisten kongressijulkaisujen toimitustyön. Neljässä julkaisuissa on yhteensä 1644 sivua. Tampereen kongressikirjat ovat ensimmäiset yhtenäisesti taitetut kongressijulkaisut IUFRO:n kongressien historiassa.

IUFRO-toimikunta on viime vuosina tukenut suomalaisten metsäntutkijoiden toimimista IUFRO:n organisaatiossa. Toimikunta on järjestänyt tilaisuuksia, joiden tarkoituksena on kartuttaa nuorempien tutkijoiden tietoa IUFRO:n kokousten järjestämisestä. Toimikunta on myös pystynyt jakamaan apurahoja suomalaisten tutkijoiden IUFRO:n toiminnasta aiheutuviin kuluihin Metsämiesten Säätiön myöntämän rahoituksen avulla.

Julkaisutoiminta

Julkaisutoiminta on ollut alusta lähtien seuran toinen keskeinen tehtävä. Jo perustavassa kokouksessa esitettiin painettavaksi A.K. Cajanderin tutkimus ”Ueber Waldtypen”, joka oli vuosikymmeniä yksi Suomen metsätieteen perusteoksista. Kokouksessa tehtiin päätös tieteellisen sarjan, Acta Forestalia Fennican perustamisesta, jonka ensimmäisenä niteenä ilmestyi mainittu Cajanderin tutkimus vuonna 1913. Seura aloitti 1920-luvun alusta julkaisujen vaihdon ulkomaisten alan laitosten, seurojen ja lehtien kanssa. Vaihoilla kartutettiin seuran kirjastoa ja saatiin täydennystä yliopiston kirjaston kokoelmiin. Vastaavasti seuran julkaisemat tutkimukset levisi-

vät tutkijoiden saataville useisiin maihin. Vuodesta 1926 lähtien seura on julkaissut myös toista sarjaa, *Silva Fennicaa*.

Vuosikymmenien aikana julkaisusarjojen muoto, sisältö ja julkaisukieli ovat muuttuneet useita kertoja. Eri vaiheiden kautta sarjojen tehtäväksi on muodostunut alkuperäisten tutkimustulosten julkaiseminen. Myös metsätieteissä ja varsinkin niitä lähellä olevissa biologisissa tieteissä tutkimustulosten julkaiseminen on kansainvälistynyt voimakkaasti 1980-luvulla ja kehitys on kiihtynyt 1990-luvulla. Tutkimustulosten julkaiseminen lyhyinä artikkeleina on yleistynyt. Siihen on vaikuttanut julkaisujen määrän käyttö tutkimuksen tuloksellisuuden yhtenä mittarina. Kansainvälisyyden tavoitteiden ohella myös yhä tärkeämmäksi asiaksi on tullut pitää yllä kotimaista metsätieteellistä julkaisuutoimintaa. Tiedepoliittisten valintojen myötä tuki kotimaisille sarjoille on vähentynyt ja sarjoja on jouduttu jopa lopettamaan. Silloin vaarana on, että Suomelle tärkeitä aiheita ei enää käsitellä riittävästi tieteellisissä sarjoissa ja kotimainen tieteellinen terminologia jää kehittymättä.

Vuonna 1989 yhdistettiin Metsäntutkimuslaitoksen *Communicationes*-sarja *Acta Forestalia Fennica*-sarjaan. 1990-luvun alussa Metsätieteellisen Seuran ja Metsäntutkimuslaitoksen kesken käytiin neuvotteluja Suomessa julkaistavien metsätieteellisten sarjojen profiilien uudelleen suuntaamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Tätä kehitystä vauhditti Suomen Akatemian uusi linjaus valtionavustuksen myöntämisestä julkaisuutoimintaan. Metsätieteellinen Seura ja Metsäntutkimuslaitos tekivät vuonna 1993 yhteistoimintasopimuksen julkaisusarjojensa yhdistämisestä. Sopimuksessa määriteltiin metsätieteellisten sarjojen julkaisupoliittiset tavoitteet. Julkaisuutoiminnan hoitamiseksi perustettiin päätoimittajan toimi, joka sijoitettiin Metsäntutkimuslaitoksen julkaisuutoimitukseen. Suomen Metsätieteellisen Seuran sihteeri oli aiemmin vastannut seuran tieteellisestä julkaisuutoiminnasta.

Yhteisjulkaiseminen aloitettiin vuonna 1994. Silloin *Silva Fennica* ja *Acta Forestalia Fennica* määriteltiin kansainvälisiksi sarjoiksi, joissa julkaistaan suomalaisten ja ulkomaisten tutkijoiden artikkeleita. Tavoitteena on saada *Silva Fennicalle* arvostettu asema muiden kansainvälisten metsätieteellisten sarjojen rinnalla. *Folia Forestalia – Metsätieteen*

aikakauskirja -sarjasta kehitettiin kotimaiseen tutkimukseen suuntautuva ja käytännön metsätalouden kysymyksiä käsittelevä sarja. Kaikissa sarjoissa noudatetaan kansainvälisen käytännön mukaista tieteellistä tarkastusta. *Silva Fennicalle* ja *Acta Forestalia Fennicalle* perustettiin kansainvälinen toimituskunta. Toimituskunnan jäsenten lisäksi käsikirjoitusten tarkastajina on ollut lukuisa joukko eri alojen tutkijoita useista maista. Käsikirjoitusten tarjonta Suomen ulkopuolelta on lisääntynyt vuosittain.

Tieteellinen julkaiseminen muuttuu nopeasti sähköisen julkaisemisen ja tiedonvälityksen mukana. Vuonna 1998 alettiin *Silva Fennican* ja *Metsätieteen aikakauskirjan* artikkeleita julkaista myös verkkojulkaisuina, joiden sisältö on sama kuin painetuissakin versioissa. *Silva Fennica* ja *Metsätieteen aikakauskirja* ilmestyivät verkossa ensimmäisten metsätieteellisten sarjojen joukossa. *Silva Fennican* artikkeleiden julkaiseminen verkossa on tuonut ne monien maiden tutkijoiden ulottuville, ja lukijoita tähän asti on ollut 56 maasta.

Seura oli vuonna 1974 pyytänyt jäseniään tekemään kirjallisia ehdotuksia seuran kehittämiseksi. Saatiin vain yksi ehdotus. Siinä todettiin lyhyesti: ”Säästäkää paperia”. Nyt neljännesvuosisadan kulluttua näyttäisi olevan lähellä, että silloisen seuran jäsenen ehdotus toteutuisi sähköisen julkaisemisen muodossa.

Myös vuonna 1997 selvitettiin kyselyllä jäsenistön mielipiteitä seuran toiminnasta ja ehdotuksia sen kehittämiseksi. Kyselyn tulosten perusteella nykyisistä toimintamuodoista julkaisuutoimintaa pidettiin tarpeellisimpana. Esitelmätilaisuudet, apurahojen ja palkintojen jako, aloitteiden ja kannanottojen tekeminen olivat tärkeysjärjestyksessä seuraavina. Niitä pidettiin keskenään yhtä tarpeellisina.

■ MMT Eeva Korpilahti (eeva.korpilahti@metla.fi) on Suomen Metsätieteellisen Seuran ja Metsäntutkimuslaitoksen julkaisusarjojen päätoimittaja.

Liite 1. Cajander ansiomitalin saajat 1985–1999.

Hopeinen
Peitsa Mikola 1989
Pentti Hakkila 1999
Kullervo Kuusela “

Pronssinen
Leo Kari 1985
Viljo Erkamo 1989
Kauko Hahtola “
Jouko Hämäläinen “
Matti Keltikangas “
Eero Paavilainen “
Viljo Söyrinki “
Pertti Harstela 1999
Seppo Kellomäki “
Matti Leikola “
Juhani Päivänen “
Erkki Tomppo “

Liite 2. Suomen Metsätieteellisen Seuran mitalin saajat 1985–1999.

Jerzy Czarnecki 1985
SKOP “
Enso-Gutzeit Oy “
Kustaa Seppälä “
Päiviö Riihinen 1987
Alli Salovaara “
Matti Nuorteva 1988
Rolf Hellenius “
Nils-Eric Bützow 1989
Rihko Haarlaa “
Annikki Kalela-Torstensson “
Pekka Kilkki “
Veikko Koski “
Matti Leikola “
Eino Mälkönen “
Kalervo Salonen “
Teppo Warras “
Juhan Ross 1997
Ilmar Soobik “
Markku Kuula “
Ahti Huovinen 1998
Martti Vainio “
Riitta Hänninen 1999
Hannu Ilvesniemi “
Markku Kanninen “
Taneli Kolström “
Juha Lappi “
Eero Nikinmaa “
Olli Nissilä “
Pentti Roiko-Jokela “

Liite 3. Yrjö Ilvessalon palkinnon saajat 1985–1999.

Pekka Nygren 1996
Timo Hartikainen 1999

Liite 4. Kunniajäsenyydet 1985–1999.

Kunniapuheenjohtaja
Viljo Holopainen 1984–
Kunniajäsenet
Max. Hagman 1989
Kullervo Kuusela “
Päiviö Riihinen “
Paavo Yli-Vakkuri “
Erkki Annila 1999
Veli-Pekka Järveläinen “
Matti Nuorteva “
Eljas Pohtila “
Raymond L. Czaplowski (USA) “
William F. Hyde (USA) “
Viktor Konstantinov (Venäjä) “
Michael Köhl (Saksa) “
John Pastor (USA) “
Birger Solberg (Norja) “
Zachris Tamminen (Ruotsi) “
A. Graham D. Whyte “
(Uusi Seelanti) “

Liite 5. Suomen Metsätieteellisen Seuran toimihenkilöt 1985–1999.

Puheenjohtajat
1985–86 Kauko Hahtola
1986–88 Rihko Haarlaa
1988–90 Juhani Päivänen
1990–92 Matti Keltikangas
1992–94 Seppo Kellomäki
1994–96 Seppo Vehkamäki
1996–98 Veli-Pekka Järveläinen
1998– Carl Johan Westman

Sihteerit
1985–90 Markku Kanninen
1990–94 Eeva Korpilahti
1994–98 Eero Nikinmaa
1998– Jari Liski

Taloudenhoitajat
1982–88 Riitta Hänninen
1988–97 Markku Kuula
1997– Veli-Pekka Heikkinen

Kirjastonhoitaja
1979– Annikki Karjalainen

Päätoimittaja
1985–93 Vastaava toimittaja
oli seuran sihteeri
1994– Eeva Korpilahti

Toimittajat
1981–86 Seppo Oja
1987–93 Tommi Salonen
1994– Tommi Salonen ja
Seppo Oja

Toimistonhoitaja
1971– Arja Telaranta